

Eenheid in veelstemmingheid

Ledevaertkerk Chaam, 20 mei 2018, Pinksteren

Ds. Sara Dondorp

Eerste Schriftlezing: Genesis 11: 1-9

Tweede Schriftlezing: Handelingen 2:1-24

Inleiding

Pinksteren is het feest van de Geest: wij mogen ons aangevuurd weten door Gods inspiratie. En Pinksteren is ook feest van veelstemmigheid, van een grote diversiteit aan mensen die elkaar begrijpen en verstaan. Die diversiteit komt vandaag tot uitdrukking in de liedkeuze. De liederen zijn aangebracht door diverse gemeenteleden. Eentje onder hen wil ik hier noemen, omdat ze er zelf niet kan zijn. Juul Wijland wilde heel graag 'Eens als de bazuinen klinken' zingen. Zo is ze in de geest toch een klein beetje bij ons aanwezig. Er zijn geen psalmen genoemd, en ook geen opwekkingsliederen. Die kunnen we misschien bewaren voor een volgende keer. Het belangrijkste is dat we samen enthousiast zijn, begeistert zijn. Dat is Pinksteren!

Overdenking

Gemeente van Jezus Christus,

Zou het niet makkelijk zijn als iedereen precies hetzelfde zou zijn? Dezelfde smaak, dezelfde voorkeuren, dezelfde ideeën.... Dan zou er vast veel minder ruzie of onenigheid zijn. Allemaal hetzelfde; het klinkt fascinerend. Ik denk aan van die Amerikaanse musicals uit de jaren dertig. Eindeloze groepen koordanseressen, allemaal precies hetzelfde, die spatgelijk over een immense trap naar beneden dansen. Een prachtig beeld, dat bijna aan Escher doet denken. Of, en dat beeld kent u ongetwijfeld ook, een grote parade. Allemaal soldaten in uniform die samen marcheren. Je ziet geen individuen meer, alleen een gelijkvormige massa. Dit beeld vinden wij al een beetje minder prachtig. Het zijn immers vooral strenge, dictatoriale regimes waar dit soort parades met enige regelmaat gehouden worden. Allemaal hetzelfde: het lijkt mooi en eerlijk en eenvoudig, maar in de praktijk doet het onrecht aan wie de mensen zijn. Aan verschillen tussen mensen, aan verschillende mogelijkheden.

Het Babelverhaal zou je kunnen zien als persiflage op het menselijke verlangen naar eenheid en eenvormigheid. Een verhaal dat mensen elkaar vertellen over hoe het niet moet. Let wel, het is een verhaal: niet waar gebeurde geschiedenis. Maar daardoor is het zeker niet minder waardevol. Sterker nog: het is een verhaal met een boodschap. Een verhaal dat het waard is om door te vertellen. Een levensles. Als je wil leren over God, wereld en mensen, is dit een inleiding. Over hoe mensen in de wereld staan en hoe God betrokken is. Een levensles in de vorm van een persiflage, een humorverhaal. Het staat dan ook vol van woordgrapjes en verwijzingen.

De hele aarde was één van spraak, staat er letterlijk. Bijna alsof mens en dier gezamenlijk maar één woord kon zeggen. Dat is nog éénvormiger dan die danseressen of militairen. Toch is het deze mensen nog niet eensgezind genoeg. Ze willen allemaal samen wonen, in één soort van flatgebouw. Daarom gaan ze stenen bakken. Tichelstenen, zoals in Egypte. In dat woord hoor je de slavernij doorklinken. Eenvormig klinkt het: laten we tichels tichelen en met brand branden. En leem gebruiken als lijm. Allemaal eenvormige woorden. Want iedereen is één van taal. Iedereen is hetzelfde. Er is geen kleur, geen fantasie, geen variatie, geen dialoog. Iedereen is het met elkaar eens, verschil van mening is er niet. En dat moet vooral blijven. Niemand mag veranderen. Alle mensen moeten bij elkaar blijven en vooral niet verstrooid raken. Want op die manier kan je ze goed in de gaten houden. Het is dat camera's nog niet waren uitgevonden, anders waren die vast overal in de toren opgehangen. Iedereen

moet vooral helemaal hetzelfde blijven! Zo maken we naam! In dit verhaal is het een beetje absurd. Het is dan ook een persiflage.

Iedereen hetzelfde! Misschien is dat nog wel het meest kwalijk. Hier is iedereen hetzelfde en dat vinden ze geweldig! Verschil mag er niet zijn! Is dat niet nog erger dan Big Brother? Dat is volgens mij waar God tegenin gaat. In de mensengemeenschap zijn verschillen nodig. Verschillende mensen die het samen doen. Die elkaar helpen. Die met elkaar in gesprek zijn. In dialoog. En voor gesprek heb je verschillende meningen nodig. Want anders wordt het een soort van echo. Gods mensengemeenschap heeft verschillen nodig. De mens als 'hulp tegenover', elkaar in de ogen kunnen zien.

Wat God in het verhaal doet is de eenvormigheid doorbreken. God verwart de taal. Babel wordt babbelstad. Die naam Babel is een sneer naar de hoofdstad van Babylonië. Misschien wel het belangrijkste culturele centrum in die tijd. Waar tempels werden gebouwd in de vorm van hoge torens. Waar iedereen gehoorzaam moest zijn aan een strenge koning. Wij zouden misschien denken aan New York of Moskou, aan Brusselse of Haagse bureaucratie of aan de kantoortorens van de Amsterdamse Zuidas. En ja, soms kunnen we er in de kerk ook wat van. Velen herinneren zich nog de strakke regels van vroeger. Iedereen moet op dezelfde manier geloven, of hetzelfde vinden. Of er mochten alleen maar psalmen gezongen worden, niets anders. Het is allemaal met de beste bedoelingen bedacht, maar ik vraag me af of het heilzaam is. De Psalmen zijn prachtig, maar Oosterhuisliederen zijn dat ook en Hendrik Pierson die schreef over Gods trouw: Zijn plannen falen niet! Of de bazuinen van Tom Naastepad. Het is fijn om samen hetzelfde te zingen, of hetzelfde te doen, maar hetzelfde doen kan ook te ver doorgevoerd worden.

De wens om allemaal hetzelfde te doen, zien we ook buiten de kerk. Iedereen zit tegenwoordig in de eigen bubbel, wordt er gezegd. Mensen komen alleen nog in contact met gelijkgezinden. Kosmopolieten spreken geen traditionelen, linksen geen rechtsen, ouderen geen jongeren. En zo kan ik nog wel een tijdje doorgaan. Allemaal kleine torentjes van Babel, waar iedereen het eens is. Mensen uit andere torentjes horen er niet bij in zo'n bubbel of torentje, die zijn vreemd, onbegrijpelijk en misschien zelfs wel slecht. Ook dat zijn pogingen om alle neuzen dezelfde kant op te krijgen. Dan moeten er wel neuzen bekneld raken, of buitengesloten. Wie niet mee kan komen, valt buiten de boot. En dat is volgens mij precies niet Gods bedoeling.

Het Pinksterverhaal is daar een spiegelbeeld van. Tegenover de eenvormigheid van de Babelpersiflage, staat de vurige eensgezindheid die de Geest Gods teweegbrengt. Hier horen we een verhaal over de eerste Jezus-gemeenschap. Herinneringen van de eerste volgelingen, in de vorm van een verhaal. Ze zullen bij elkaar gekomen zijn, in die bovenzaal, maar wat er daar precies gebeurd is, is nauwelijks te beschrijven. Of er echt een wind heeft gewaaid, of er echt vlammen zijn geweest, en of er allerlei talen werden gesproken die iedereen kon verstaan? Ik zou het niet durven zeggen. Het is allemaal te wonderbaarlijk. Waar het volgens mij om gaat is een onbeschrijfelijke eensgezindheid. Een bovenmenselijke begeestering, een groot enthousiasme. Zoveel verschillende mensen waren bij elkaar, mensen uit heel diverse windstreken, met allerlei achtergronden. En toch voelden ze dat ze bij elkaar hoorden. Eenheid in verscheidenheid, maar dan in het kwadraat, zo iets. Vreemdheid in verscheidenheid, zou je kunnen zeggen. Waar het om gaat is dat niemand buitengesloten hoeft te zijn. Verschillen mogen er zijn. Eenheid wordt geen eenvormigheid. Zo zingen we vanmorgen Huub Oosterhuis én Jacqueline van der Waals. Veelstemmig samen met elkaar.

Is dat niet uiteindelijk de boodschap van Pinksteren? Samen Gods lof zingen in alle verscheidenheid en variatie. Of meer algemeen: proberen anderen in hun anderszijn te

begrijpen. Of op z'n minst te accepteren of te respecteren. Proberen buiten je eigen bubbel te treden en anderen te zien als de anderen die ze zijn. Met hun eigen beweegredenen, hun eigen enthousiasme. Want in dat andere perspectief is vaak net zo goed de Geest vaardig. Zo kunnen we, in al onze veelstemmigheid, gemeenschap zijn. Zo kunnen we, als gemeenschap, de toekomst tegemoet. In het vertrouwen dat Gods Geest ons bij zal staan, overal waar de angst voor wat vreemd en anders is ons overvalt. En vooral in het vertrouwen dat Gods Geest ons inspireert om samen onderweg te zijn als veelstemmige gemeenschap Gods.
Amen